

Arbetsförmedlingens reformering

Vänsterpartiet anser att Arbetsförmedlingen behöver reformeras för att på ett bättre sätt ge stöd till arbetslösa och möjliggöra för fler arbetsgivare att hitta rätt kompetens. Den pågående reformeringen, som innebär att en stor del av Arbetsförmedlingens verksamhet privatiseras, är dock fel väg att gå. Vi vill att myndigheten ska reformeras i en helt annan riktning och att detta ska ske på basis av en seriös och genomtänkt diskussion om den samlade arbetsmarknadspolitiken. Det har inte skett i det aktuella fallet. Reformeringen, som bygger på januariavtalet, riskerar att leda till omfattande problem.

För det första finns en uppenbar risk för oseriösa privata utförare som ser en möjlighet att tjäna pengar på arbetslösa – en upprepning av tidigare liberala ”reformer” som jobbcoacher och etableringslotsar.^{1 2} För det andra finns en uppenbar risk att arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden kommer att få sämre möjligheter till stöd. Dels eftersom de inte omfattas av de matchningstjänster som de fristående aktörerna tillhandahåller, dels eftersom det ekonomiska stödet till matchningstjänsterna tar resurser från insatser riktade till dem som står längst från arbetsmarknaden. För det tredje finns det en uppenbar risk för så kallade vita fläckar på kartan, dvs. orter där fristående aktörer väljer att inte etablera sig på grund av otillräckligt befolkningsunderlag. I kombination med de omfattande nedskärningarna inom Arbetsförmedlingen som skett de senaste åren, där ett stort antal lokalkontor lagts ner och flera tusen anställda sagts upp, riskerar det att leda till att arbetslösa på vissa orter i Sverige lämnas utan stöd. För personer som står långt från arbetsmarknaden, som ofta är i behov av mycket stöd och personlig service, kommer detta att vara förödande.

Arbetsmarknadspolitiken ska inte vara en marknad för välfärdsprofitörer. Arbetsförmedlingen ska tas tillbaka i statlig kontroll och reformeras i rätt riktning för att skapa en bättre fungerande myndighet.

Vänsterpartiets förslag:

- Stoppa den pågående reformeringen. Förmedlingsverksamheten ska bedrivas i offentlig regi.
- Säkerställ lokal närvaro i hela landet. De kontor som lagts ner ska öppnas på nytt.
- Säkerställ likvärdig service i hela landet. Anställ mer personal som kan bemanna kontoren. Digitala tjänster ska vara en möjlighet, personlig service en rättighet.
- Prioritera de långtidsarbetslösa. Ändra förordning (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen i syfte att understryka att det är en prioriterad uppgift för myndigheten att tillhandahålla verksamma insatser för långtidsarbetslösa.
- Ge Arbetsförmedlingen resurser och verktyg för att anvisa fler arbetslösa till utbildning – både reguljär utbildning och arbetsmarknadsutbildning. Utvidga målgruppen och genomför insatserna tidigare under arbetslöshetsperioden.
- Inrätta särskilda kontor med fokus på långtidsarbetslösa.
- Avskaffa nuvarande system med aktivitetsrapporter. Inför ett nytt system med mindre fokus på kvantitativ sökaktivitet.
- Bygg upp stödet till personer med funktionshinder. Säkerställ att arbetssökande med funktionsnedsättning ges tillgång till handläggare med specialistkompetens och effektivisera handläggningen av stöden till personer med funktionsnedsättning.

Vänsterpartiets satsning på att stärka Arbetsförmedlingen innebär att myndighetens anslag ökas till en nivå som motsvarar den som gällde innan nedmonteringen.

Vänsterpartiets förslag:

- En höjning av anslaget för Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader med 1,5 miljarder kronor 2023, 2,5 miljarder kronor 2024 och 3 miljarder kronor 2025 och framåt.

¹ IFAU (2012): Vad innebär det att bli coachad? En utvärdering av jobbcoachningen. Rapport 2012:24.

² Riksrevisionen (2014): Etableringslotsar – fungerar länken mellan individen och arbetsmarknaden? (RiR 2014:14).

Aktiva åtgärder

En aktiv arbetsmarknadspolitik kräver satsningar på aktiva åtgärder som rustar och höjer de arbetssökandes kompetens – insatser som ger jobb. Insatserna ska vara anpassade efter den arbetssökandes förmåga och behov. Fokus ska ligga på åtgärder som har stöd i forskningen och ger goda effekter.

Förstärkta förmedlingsinsatser

Forskning visar att förstärkta förmedlingsinsatser, i form av fler möten med arbetsförmedlare, leder till lägre arbetslöshet bland dem som får ta del av insatserna.³ Förstärkta förmedlingsinsatser, där arbetssökande ges personlig hjälp och stöd med jobbsökande, är särskilt viktigt för långtidsarbetslösa.

Vänsterpartiet vill satsa mer på förstärkta förmedlingsinsatser. Insatserna ska genomföras i Arbetsförmedlingens regi.

³ IFAU 2019:27.